

közoktatási vezető – 3H specializáció szakirányú továbbképzési szak

I. A szakirányú továbbképzés neve:

közoktatási vezető – 3H specializáció szakirányú továbbképzési szak

II. A szakirányú továbbképzési szak FIR-kódja:

T10026

III. A létesítést engedélyező határozat ügyiratszám:

OH-FRKP/1582-6/2007.

IV. A létesítő intézmény neve:

Szegedi Tudományegyetem

V. A szakirányú továbbképzési szak képzési és kimeneti követelményei:

1. A szakirányú továbbképzés megnevezése:

közoktatási vezető – 3H specializáció szakirányú továbbképzési szak

2. A szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése:

közoktatási vezető – 3H specializáció

3. Képzési terület:

pedagógusképzés

4. A felvétel feltétele:

pedagógus diploma + 3 év gyakorlat

5. Képzési idő félévekben:

4 félév (2+2 félév, 2 félév alapozó szakasz, 2 félév specializáció)

6. A szakképzettség megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma:

120 kredit

7. A képzés során elsajátítandó kompetenciák, tudáselemek, megszerzhető ismeretek, személyes adottságok, készségek, a szakképzettség alkalmazása konkrét környezetben, tevékenységrendszerben

A közoktatási vezető – 3H specializáció képzés célja a halmozottan hátrányos helyzetű (3H) tanulókat nagy számban nevelő, oktató intézmények vezetőinek speciális vezetőképzése, a különleges tanulói összetételből következő intézményvezetői feladatok ellátására történő felkészítés, az intézmény eredményességének növelése a menedzsment működésének javításával. A képzés ötvözi a vezetési alapismereteket, készség- és képességfejlesztést a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat nevelő-oktató intézmények speciális társadalmi összetételű, továbbá az ilyen típusú szervezetek vezetéséhez szükséges tudással. A képzés során nagy jelentősége van a témához kapcsolódó jogi, szociológiai, szervezetfejlesztési ismeretek bővítésének, a konfliktusok felismerése és kezelés képességei fejlesztésének, továbbá a mediálás módszerei elsajátításának.

a) a szakképzés során szerzhető ismeretek:

- oktatási rendszerek, irányítás, eredményesség, hatékonyság, jogi szabályozás;
- szervezetelmélet, szervezetfejlesztés, innováció, intézményértékelés;
- stratégiaalkotás, minőségmenedzsment, humán erőforrás menedzsment;
- esélynövelés és hátránykompenzálás;

- speciális jogi ismeretek;
- társadalmi, kulturális és szubkulturális ismeretek;
- tanulásszervezési, és tervezési ismeretek;
- konfliktuskezelés, mediálás.

A közoktatási vezető – 3H szakirányú továbbképzésen végzett intézményvezetők képesek a hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos előítélet-mentes megközelítésre, elő tudják segíteni az alkalmazottak és a tanulók előítélet-mentes magatartásának kialakulását, képesek az alkalmazottak elfogadó, támogató pedagógiai attitűdjének kialakítására, annak a gyakorlatban történő érvényesítésére. Alkalmazni képesek a tanulásszervezésben azokat a módszereket és eljárásokat, amelyek elősegítik a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók tanulási eredményességének javítását.

b) a szakképzettség birtokában a végzetek alkalmasak:

- a hátrányos helyzetű tanulók tanulási útvonalainak tervezésére és működtetésére;
- az integrációhoz, inklúzióhoz kapcsolódó iskolai humánerőforrás tervezésére és intézményi alkalmazására;
- társadalmi és szociális kapcsolatrendszer kialakítására és működtetésére;
- konfliktuskezelés során a mediálás alkalmazására;
- az ifjúsági és szubkulturák sajátosságaiban tájékozottak, felismerik ezek iskolára gyakorolt hatásait, továbbá tudják e hatásokat kezelni.

c) a szakképzettség gyakorlásához szükséges személyes adottságok és készségek:

- konfliktuskezelés;
- kommunikációs készség
- szociális érzékenység;
- tolerancia, másság elfogadása;
- nyitottság
- empátia;
- rugalmasság;
- kudarckezelés;
- kapcsolatépítés és kapcsolattartás.

8. A szakképzettség szempontjából meghatározó főbb ismeretkörök és az ismeretkörökhöz rendelt kreditérték:

- Oktatáspolitikai és oktatásirányítás I-: 11 kredit

A témacsoport legfőbb célja a hallgatók bevezetése a közoktatási rendszerek problémavilágába, a működési viszonyait, sajátosságait meghatározó makro-társadalmi és immáron nemzetközi térben is zajló folyamataiba, bemutatva ezzel az oktatási rendszerek fejlődését befolyásoló tényezőket, a közoktatási rendszer egészét és az egyes intézményeket érő kihívásokat, a jelenkori hazai oktatáspolitikai és oktatásirányítási jellemzőit, a tanügyirányítási és az államigazgatás rendszer kapcsolódásának sajátosságait, beleértve ebbe az oktatásügyi igazgatás és jogi szabályozás kialakult hazai gyakorlatának kérdésköreit.

- Minőség- és innováció menedzsment: 8 kredit

A közoktatási rendszerben, az egyes intézményekben a minőség, az innováció, a változás és ezek menedzselésével kapcsolatos elméleti ismeretek – modellek, paradigmák – bemutatása, feldolgozása. Az intézményi és fenntartói

minőségirányítási rendszer építéséhez és működtetéséhez szükséges kompetencia fejlődésének megalapozása. Az innováció intézményi tervezésének, megvalósításának és értékelésének részletes megismerése, az innováció megvalósításához szükséges készségek és képességek fejlesztése. A változás környezeti feltételként történő értelmezése, ezen keresztül a változáshoz való viszony formálása, alakítása.

- Szervezet: 6 kredit

A korszerű vezetés, a minőségfejlesztés egyik alapfeltétele, hogy a vezető, a menedzser, a minőségfejlesztési tanácsadó ismerje az általa vezetett, irányított, illetve szakmailag támogatott intézményt mint szervezetet, tudjon gondolkodni szervezeti szinten is. Ennek érdekében a hallgatók olyan elméleti és gyakorlati ismereteket szereznek a szervezetelmélet és a szervezetdiagnosztika tárgyköreiből, amelyek segítik őket abban, hogy azonosítani tudják az intézményi szervezet felépítését, tulajdonságait (Szervezetelmélet és szervezeti kultúra tantárgy). Ennek alapján képesek legyenek változási/változtatási stratégiákat kidolgozni (Szervezetfejlesztés tantárgy). Elemezni az implementált változtatásokat, azok eredményeit, esetleges kudarcait, gátjait.

- Stratégiai menedzsment: 6 kredit

A decentralizált oktatásirányítási rendszerben működő, autonóm intézmények sikeres működésének egyik legfontosabb záloga a stratégiai gondolkodás, amelynek része a stratégia-alkotás, tervezés és megvalósítás. Ez a tevékenység csak akkor lehet igazán sikeres, ha az intézmény sikeres működésében érintett minden fél (fenntartó, intézményvezetők, dolgozók, szülők, diákok) valamilyen mértékben részt vesz benne. A stratégiai menedzsment egyszerre kíván hosszú távú tervezést és rugalmasságot, a környezethez való alkalmazkodást és a hagyományokhoz való ragaszkodást. Ehhez az összetett tevékenységhez kapcsolódó elméleti ismeretekkel és a megvalósításhoz szükséges készségekkel gazdagodhatnak a hallgatók a tantárgy tanulása során.

- Humán erőforrás menedzselése: 10 kredit

A szervezetek sikeressége egyre fokozottabban függ a humán tőke, a tudás, tapasztalat hatékony működésétől, ez pedig maga után vonja a személyi kérdések stratégiai nézőpontú megközelítését. Az egészséges, érzelmileg intelligens szervezetek megkívánják a humán erőforrás tudatos fejlesztését. Ez azonban csak az emberi viselkedés ismeretének alapján lehetséges. A vezetőnek ismernie kell mind a személy, mind a csoport működésének jellemzőit, dinamikáját. Legyen tisztában, hogy az adott feladat végzéséhez milyen szakmai ismeretek, általános, illetve érzelmi intelligencia elemek szükségesek. Válgják képessé a munkatársak ezen szempontok szerinti kiválasztására, fejlesztésére.

- Az oktatás hatékonysága és eredményessége: 11 kredit

Az oktatási rendszer és intézményei eredményességének, hatékonyságának vizsgálatával kapcsolatos alapvető elméleti ismeretek – modellek, paradigmák – megismertetése. A rendszer szintű értékelés értelmezéséhez és felhasználásához, az intézményi szintű értékeléshez megvalósításához, illetve ennek támogatásához szükséges kutatás módszertani ismeretek elsajátíttatása. A tervezésben, elemzésben, értékelésben a rendszerszemléletű megközelítés, gondolkodásmód fejlesztése. Az elemzéshez, értékeléshez szükséges eszközrendszer alkalmazása és fejlesztése. Az értékelési kompetencia fejlesztése.

- Tréning: 6 kredit

A tréningek három célt tűznek ki maguk elé. A csapatépítés keretében megteremteni a lehetőséget, hogy a csoportba járó hallgatók jobban megismerjék egymást, közöttük munkakapcsolat alakuljon ki, amelyet a képzésen túli időben és témában is használnak. Másodsorban lehetőséget teremteni a tréning munkaforma saját élményen keresztül történő elsajátítására, a tapasztalati

tanulás kínálta lehetőségek kihasználására. A teamben való dolgozás előnyeinek megtapasztalására, és ezen módszerek használatára a vezetői, illetve tanácsadói munkában. A harmadik terület a személyiségfejlődés, amely során a résztvevőknek lehetősége van az ön- és társismeret mélyítésére, a személyes hatékonyság technikáinak gyakorlására, kompetenciáik fejlesztésére.

- Esélynövelés és hátránykompenzálás: 10 kredit

Az esélynövelés és hátránykompenzálás, az esélynövelő és hátránykompenzáló iskola fogalmi rendszerének értelmezése, az esélyteremtés, hátránykompenzálás megvalósítását szolgáló stratégiák feltárása, elemzése. A társadalmi kohézió szükségességének, az erre vonatkozó Európai Unió ajánlások és magyar jogszabályok, kormányzati dokumentumok megismerése. Annak megismerése és belátása, hogy az intézményvezetői felelősség elválaszthatatlan a társadalmi folyamatoktól. A deszegregáció elősegítése az iskolafenntartóval, környezetükkel való együttműködéssel. Saját intézmény integrációs gyakorlatát kialakítása, törekvés a szülők, a diákok és a tantestület pozitív attitűdjének kialakítása.

- Társadalom és kultúra: 12 kredit

Az ifjúsági és szubkultúrák sajátosságainak megismerése, ezek iskolára gyakorolt hatásainak felismerése, elemzése és kezelése. Szemléletformálás, az alkalmazottak elfogadó, támogató pedagógiai attitűdjének kialakítása, annak a gyakorlatban történő érvényesítése. A résztvevők a témacsoporton belül az elméleti felkészítés mellett, azt megerősítendő, alapvetően tréning jellegű „érzékenyítő” programokon vesznek részt.

- Tanulásszervezés: 12 kredit

A tanulással kapcsolatos tudás bővítése: a különféle tanulók és tanulócsoporthoz sajátosságaihoz, szükségleteihez igazodó adaptív tanulótervezés és -szervezés korszerű elvei, megközelítési módjai és módszerei. Saját szemléletük fejlesztése, tudásuk bővítése a méltányos nevelésről, az adaptív tanulótervezésről és -szervezésről. A vezető szerepe és feladatai a hátrányos helyzetű gyermekek foglalkoztató iskolák eredményességének növelésében. Az adaptív tanulótervezés, -szervezés intézményi szintű stratégiai, szervezeti és operatív menedzselésének alapvető problémái, lehetőségei. Információgyűjtés és elemzés egyéni és teammunka keretei között. A hátrányos helyzetű és lemaradó tanulók tanulását segítő, támogató tanulási folyamatok, tevékenységek intézmény szintű tervezése és szervezése.

- Konfliktuskezelés: 10 kredit

A konfliktuskezeléssel kapcsolatos szociológiai, pszichológiai és pedagógia szakirodalom felhasználásával a konfliktusok értelmezésének jellemzői, a konfliktusok elemzésének és a konfliktuskezelés folyamatának, megoldási lehetőségeit megismerése. Az iskolában előforduló különböző konfliktusok szakszerű elemzése és kezelése, a mediálás alkalmazása. Kiemelt jelentősége van annak, hogy legyenek képesek elméleti ismereteik gyakorlati alkalmazására, tudásuk felhasználására és érvényesítésére saját vezetői gyakorlatukban és munkatársaik tevékenységének segítésében.

- Záródolgozati szeminárium: 2 kredit

A hallgatók a rendelkezésre álló időkeretben konkrét szakmai és módszertani segítséget kaphatnak a témavezető oktatótól, illetve szükség esetén más, a témában kompetens oktató(k)tól.

Alapozó szakaszt záró (2. félév végi) szigorlat: 4 kredit

Záróvizsga: 4 kredit

9. A záródolgozat kreditértéke:

8”.